

40 փոք.

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԻԹ

40 փոք.

Ազգային, Քաղաքական, Բանասիրական եւ Երգիծաբանական

ՏՆՕՐԷՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՏԵՕՔՍԷՃԷԱՆ

Հասցէ, Ղալաթիա Նորատունկեան խան

ԺԲ. Տարի Թիւ 39

ՇԱԲԱԹ

3 Ապրիլ, 1899

ԲՈՎԱՆ ԳՍԿՈՒԹԻՒՆ

ՏԻԳՐԱՆ Մ. ՍԵԳ-ՋԷՆ.—Կոչում:

ԱՆՆԱՎԱՐԴ ՄԵԼԻՔԱ.—Բարեկենդանը Խարբերդի
գիւղերուն մէջ. պարեր ու երգեր:

Ա. ԱՄՔԱՅԵԱՆ.—Ապրիլ մէկ:

Գ. Փ.—Ալաֆրանկա:

ՄՀԻ. ՀԱՃԻ ԳԱՆԻԿ.—Թաղականի ընտրութիւն:

Վ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ.—Ժիշկը (Ելեկտրավէպ):

Մ. Տ.—Ազմատէլն լուրերը:

ԴԱՐՁԵԱՆ ԵՍ.—Հարց-պատասխան:

ՅԱՆՈՐ ՏՆՐ ՅԱՆՈՐԵԱՆ.—Ճեսամ էի, բայց չէի տեսած:

Վ. Փ.—Ձիկ-զակ:

ԱՄՈՒՔ.—Ամուսնանալու երիտասարդ մը:

Ծաղիկի հեռագիրները:

Ազգային լուրեր:

ԿՈՉՈՒՄ

Այս խորագրին տակ թող ներուի մեղ նախ
ժանօթայնել ընթերցողներուն Սոյ Հանգուցեալ
Մկրտիչ Ա. Կաթողիկոսի 1882ին հիմնած ժառանգ
գաւորաց վարժարանը, որ հիմնադրին անունով
Մկրտիչեան կոչուեցաւ, և որ եթէ չենք սխալիր,
յիշեալի Կաթողիկոսութեան բարեգործական միակ
գործը եղած էր:

Այս վարժարանի ծրագիրն էր շարունակ 12
աղքատիկ աշակերտ դաստիարակել ու կրթել, և
նպատակը զանոնք Ազգին արժանաւոր վարդապետներ
ընծայել, որոնց պէտքը խիստ զգալի էր
այն ատեն, ինչպէս և այժմ: Բայց դժբաղդաբար
այս հիմնարկութիւնը իր կարեւորութեան համե-

մատ օրինաւոր և հաստատուն զիրք մը չունենա-
լով՝ յաճախ Հաճրն, Սիս, Մարաշ և Ատանա փո-
խադրուեցաւ և մերթ ընդ մերթ ալ առանց դա-
ստաւի մնաց. այս պատճառներով 11 ամեայ
շրջանի մէջ հազիւ 8 շրջանաւարտներ ունեցաւ, ու-
րոնք չենք գիտեր թէ իրենց յօժար կամօք և
կամ կղերական բարձր կոչման գիտակցութեամբ
թէ վարժարանի հիմնադրին ազգեցութենէն ստի-
պեալ՝ սարկաւազ ձեռնադրուած՝ ոմանք իրենց
ծննդավայրը և ոմանք ալ ուրիշ տեղեր գացին և
ասով վարժարանն ալ փակուեցաւ 93ին, նոյն իսկ
հիմնադրին ձեռքով:

Ազգը այլ ևս այս փակուած վարժարանէն
ո՛ր և է օգուտ և շահ չէր ակնկալեր, այլ միայն
կ'սպասէր որ գոնէ այս ծր շրջանաւարտ սարկա-
ւադները իրենց ուխտին վրայ հաստատ մնալով
վարդապետ ձեռնադրուէին, ինչ որ իրենց կոչումը
և վարժարանի նպատակը կը արամադրէր, բայց
աւա՛ղ, երբ վանքի անկիւնէն ասոնք աշխարհային
ասպարէզը նետուեցան, այլ եւս ուխտ, աստիճան,
ամէն բան մոռցուեան:

Գիտէ՞ք միայն իր ուխտին վրայ հաստատ մը-
նաց և 94ին վարդապետ ձեռնադրուելով Խորէն
կոչուեցաւ 4 տարիէ ի վեր Ատանա կը գտնուի
յիշեալ վարդապետը, որ ամէկ կողմէ եկեղեցւոյ
մէջ կը քարոյշէ շատ ազդու կերպով և միւս կողմէ
ազգ. վարժարանաց մէջ կը դասախօսէ արդի-
նաւորապէս Գոհութեամբ կը յայտնենք թէ յի-
շեալ Խորէն վարդապետ Դիմաքսեան՝ իր գըւ-
նուած միջավայրի հասարակութեան սէրն ու հա-

մակրանքը դրաւած է իր ունեցած տիպար կրօնականի մը յատուկ բարեմասնութիւններովը և միանգամայն պարծանք եղած է Մկրտիչեան ժառանգաւորաց վարժարանին, որուն իրաւամբ արժանի և առ ալժմ մէկ հատիկ ընծիւղն է [1]: Ասոր դասընկերներէն Գեղամ՝ ամուսնացած է, Կորին, Մուշեղ՝ Գարապազար կը գտնուին, Հայկ Իսկէնտէրունի մէջ լուսանկարչութիւն կ'ընէ, Իսկ Յը Արամ, Աշոտ և Արմենակ, որոնք Հաճըն ուսուցչութեան պաշտօն կը վարեն, Ս. Պատրիարք Հօր դիմելով յառաջիկային քահանայ ձեռնադրուելու համար ամուսնանալու հրաման խնդրած են. Սրբազնութիւն ասոնց արտօնութիւն տուած է ամուսնանալու, առանց սակայն քահանայ ձեռնադրուելու մասին իրենց առաջարկութիւնը ընդունելի դատելու: Չենք գիտեր այս մասին եկեղեցական կանոնագրի տրամադրութիւնը, բայց ամէն պարագայի մէջ Ս. Պատրիարք Հօր պատասխանը շատ օրինաւոր և բնական է, վասն զի երբ աշխարհային խաղաղութիւն հրապարակուի այժմէն այդ սարկաւազները ուստագրուած կ'ընեն, թերեւս վաղն ալ . . . :

Իսկ Հրանտ սարկաւազ՝ Յ տարիէ ի վեր տեղւոյս ազգ. վարժարանին մէջ ուսուցչութեան պաշտօն կը վարէ և ինչպէս լրագիրները կրկնակի յայտարարեցին, կեդրոնական Կրօնական ժողովոյ որոշմամբ հրաւիրուած է վարդապետ ձեռնադրուելու:

Եւ մենք որ ի մօտոյ տեղեակ ենք Հրանտ սարկաւազի արժանաւորութեան ու կարողութեանը՝ իբրեւ բարեկամ խորհուրդ կուտանք իրեն, որ առանց ո՛ր և է առարկութեան ու յապաղման իրեն եղած կոչման սիրով համակերպելով, Տ. Խորէն վարդապետի օրինակելի շաւղին հետեւի . սրով միայն կրնայ օգտակար ըլլալ իր միջավայրին՝ որ այնքան պէտք ունի արժանաւոր եկեղեցականներու:

Մէրսին 21 Մարտ 99

ՏԻԳՐԱՆ Մ. ՍԵՂ-ՉԷՆ

(1) Իսկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ քարոզիչ Տ. Ներսէս Վ. Դանիէլեանն ալ ժամանակին աշակերտած է այդ վարժարանին:

Մ. Գալէնտէրի

հեղինակած «Եւս» Ա. եւ հատորներն, «Տարրական Ձեռագիրութիւն»ը «Զաւարակաւ»ը և «Զաւարակաւ»ը վերաբերող ամէն տեսակ պիտոյքներ կը ծախուին, Թարագճըլար փողոց թիւ 49 Հիւսարանը, ուր մասնաւոր դասախօսութիւն եւս կ'ընէ փափաքողաց:

Գ Ա Ի Ա Ռ Յ Ի Ն Կ Ե Ա Ն Ք Է

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ԳԻՒՂԵՐՈՒՆ ՄԷՁ

Պ Ա Ր Ե Ր Ո Ւ Ե Ր Գ Ե Ր

Ուտեղու, խնդուու եւ ստրուու տօն մըն է Բարեկենդանը, կարեւոր տօն մը մանաւանդ պահք մօնողներու համար, որոնք թողլով պահ մը այս վաղանց կեանքի հաճոյքն ու իր գիւրեղծ յիշատակը, պիտի յարաբերին երկնային ոգիներուն հետ, մաքրելով իրենց ապականած սրտերը, որ ըստ գրոց, յարմար ըլլան Աստուծոյ ընտելութեան:

Կարեւոր խնդիրը սակայն, զոր պիտի ստրգեմ Ծախի աղնիւ ընթերցողաց, ան է թէ Խարբերդի հայաբնակ գիւղերը առ հասարակ ամէն տարի ինչպէս կ'անցունեն Բարեկենդանի օրերը: Քիչ բացառութեամբ բոլոր հայաբնակ գիւղերը իրենց մէջ կամ իրենց մօտ 5-8 ըռպէնոց չրջագիծ կրող մէկ մէկ թլակ (*) (չողալուր) ունին, որոնց գաղաթներուն ու կողերուն՝ երկուց արգել (անձրեւ) ու ձօնը (ձիւն) դաշտի ախօսուած տապիկներուն (մըշարա) ձեւը տուած են: Ամէն տօն օրեր երկուսեւ Աստուածավախ գեղացիները ճաշք հացէն յետոյ իսկ ոմանք աւելի կ'անուխ սրտագեղի (նախաճաշիկ) առնեները պատշաճ պաշարով կ'երթան թլակին արեւցաթը երկու ծունկ աղթք ընելէ վերջը հոս հոն խումբ խումբ կը նստին մինչեւ որ բազմութիւնը իր լեցուն թիւը գտնէ: Երբ բաւական նոր հարսեր, կարգուելիք աղջիկներ ու երբեմն ալ տինձ տանտիկիներ կը կոտորուին, գեղին էն մեծ սլարպաշին (սլարին առաջնորդը) որ անշուշտ հոն ներկայ ըլլալու է, կը հրաւիրէ բոլոր կարող թեւ ու թիւունք ունեցողները՝ օղակուիլ պարի շղթային. պար մը, որ թլակին շուրջը գառնալով պիտի պարեն: Կը խնդրեմ, ըսէ՛ք, կարելի՞ է որ՝ մանաւանդ ամէկոտ նոր հարսերը ու իրարու ետեւ պահօրատող նշանուած աղջիկները՝ չմասնակցին պար-շղթային, քանի որ իրենց էրկինքը ու նշանածները, բոլորովին արտասովոր ըլլալով, ոմանք մօտ քիչով, ոմանք նախընտրէր իրենց իրենց շաղով, կարմիր խայթոնէ (հաստ թել) բանուած խողիով (սաղա) պնտուած աղիկ սլալի երեւոյթ մը առած կը դիմեն հպարտութեամբ պարողները:

Մի՛ աճապարէք որ պարողներուն հազուադէպ ալ նկարագրեմ, բայց պոչմանաւ որ չբաղդատի Պոլսի մանաւանդ Իվլիւրի օրը նոր, հագուստը նոր ալ մօտ սնտարած օրիորդներուն: Իգական սեռը ընդհանրապէս կը հագնի մինչեւ քաղերուն երեսը չօտափող հիւ (իգականայ յատուկ կնիքի): Ամէն հիւ մինչեւ աղդերը, երկու դին ալ պէտք է որ անշուշտ սենեկայ սըր-

(*) Այս թլակներուն նախամար Եփ Գօլէճի պատմապէս փոթէսէօր Ն. Է. Թ. Թէնէքճեան կ'ըսէ թէ հոն ապրող նախնեաց աղբանոցները ու գերեզմանոցներն են: Իսկ ուրիշներու գաղափարը ան է թէ կառուուներու յարմար մասնաւորապէս շինուած ըլլալներն են:

մա թելով նախշուն աշխորդ (էնթէրին ճեղքուածքը կոմնի վար)։ Հինին վրայ կը հագնին ներկուած կտաւէ, գոյնգոյն թելերով նախշուն գոթ մը (հաստկէկ վերարկու կանանց, ամերիկեան քօթին նման գրեթէ)։ Առջեւ-նին կը կապեն կարմիր գոգնոց, որուն կրծոցը ըլլալու է խուժնի կամ մետաքս։ Եւ վերայ այսր ամենայնի» գեռ կը կապեն զլուխին սեւ լաշակ, ճակտուն վրայ անհրաժեշտ կապած արծաթ դրամներով փայլուն թագալտուն։ Ականջնին օդ, շրլլինին (վղերնին) ձգած սոյմաղ ու խաթար, մատներնին մատնի, թեւերնին ըլլալ դրամ ապրջան։ Հիմա հասկցա՞ք թէ ինչ կը չհագնի հայ գեղացին։

Բնութեան այս հարազատ զաւկները իրենց պարեւու տոները այնքան համընթաց հիմի ետ հիմի առաջ կ'երթան կուգան որ հէնց կ'ըսես թէ հրեշտակներ են, ու դիտողները բնաւ պիտի չտկոյտէին իրենց պարզ ու անմեղ դէմքերէն։ Պէտք է գիտնալ թէ գաւառացի իգական սեռը ժամանցի ատեն համեստ, զուարթամիտ, իսկ գործի տոնն լրջախոհ եւ աշխոյժ է։ Այս բարեկենդանի տօնին օրերուն մէջ ամէն գեղացի իր սիրած շէրն ու երգը կ'երգէ ու կը պարէ այնքան զխթիչ ու յուզիչ։

Ահաւասիկ նմոյշներ պարի երգերէն։

Աղիէին է նստեր ալիւր կը մաղէ,

Շամամ ծծերով շաքար կը շաղէ։

Աղիէին ետըը Հալապ է գացեր

Հալապ է գացեր ինչե՛ր կը բերա

կուլիմ ետը, կուլիմ ետը։

Ինչեր կը բերա, խուժնի կը բերա
Խուժնին ինչ տէնա չուխկէկ թող բերա
Բարբուճ (փափուկ) մատներով մարօն թող ձեւա
Պալիքը տօն է, հարսնիքը մօտ ա,

կուլիմ ետը, կուլիմ ետը։

* * *

Իսթամբուլի ճամբը տին
Կուռ էն ցաներ կամէնդտին,
Ի՞նչ կը պէյես (պահես) ճամբըտին,
Ինձիս քեզի չեն ի տար
Ետ՛ր, ետ՛ր, ետ՛ր։

Լուսուն աստը (աստղը) ցաթեր է,
Աշխարհք լուսքով պատեր է,
Սիրտս էրէլէն հատեր է
Սիրտըտեւու ճար գուտ ճա՛ր,
Ետ՛ր, ետ՛ր, ետ՛ր։

* * *

Ծառին տակը մըշմիշ է
Իմ ետս սէփի խուշ է
Աւեր իմ սիրով սրտով
Քընձ շաքարն ըլլ անուշ է
Վար էկօ վեր գնա կուլիմ ետը։

Ռէհան իմ պար ունիմ,
Աղիէկ իմ քովս ետը ունիմ
Ընկեր իմ սիրոյ ծովը
Չահլիմ խապար չունիմ
Վար էկօ, վեր գնա կուլիմ ետը։

Երբ տօն օրերը կ'անցնին, մեծ պահոց երկուշարթին, ուտիքի կերակուրի ամաններուն՝ անմիջապէս կը յաջորդեն պահոց ամանները։ ու բարեկենդանէն մինչեւ Զատիկ, երկսեռ գեղացիները առտուրնէ իրիկուն իրենց արտերուն մէջ կ'աշխատին քրտնաջան փեշերնին սոթտած։ Հաւտացէք, քաղքեցիներ, դուք մինչեւ իրիկուն ձեր մզլոտ ու օգը ապականած սենեակներուն մէջ փակուած մնալով կը կորսնցունէք ինչ որ գեղացին իր հովասուն արտերուն մէջ աշխատելով կը գտնէ։ առողջութիւնն է այն։

Պարին ու երգին հետ աշխատութիւնը անհրաժեշտ ըլլալու է եւ այս բանը գաւառի գեղացին ճամբարտապէս կ'իրագործէ։

ԱՆՆԱՎԱՐԻ ՄԵԼԻՔԱ

ԱՊՐԻԼ ՄԵԿ

Տ Է - - - Բ Ա.

Ս Ա Մ Ա Թ Ի Ա

—Արթին աղա կ'երթա՞ս կոր։

—Հա՛, բա՛ն մը պիտի ըսես։

—Մէ՛ծիտիյէ մը ձգէ տէ, անանկ դնա՛։

—Աղէկ ամաւ վրաս փարայ չունիմ։

—Նաֆիլէ չեմ խաբուիր, ասոր ապրիլին մէկն է։

—Կ'ուզէ ապրիլ ըլլայ, կ'ուզէ մայիս, փարայ չունիմ կ'ըսեմ կոր։

—Ամա՛ն. հոգիդ սիրես, օյինճախի մելլար, մէ՛ծիտիյէ մը տուր չօճուխին ամսականը պիտի զրկեմ։

—Տէր ողորմեա՛, չունիմ կ'ըսեմ նէ չե՞ս հաւտար։

—Անանկ է նէ վրադ նայիմ ըսելով ամուսնոյն գրպանը լաւ մը խուզարկելէ յետոյ ըրջապէս կը համոզուի տխուր իրականութեան։

Տ Է - - - Բ.

Բ Է Ր Ա

Լրագրի մը խմբագիրը հինգշաբթի առաւօտ կանուխ հետեւեալ երկտողը կ'ընդունի։

Տէր Խմբագիր

Թերթիդ վերաբերեալ կարեւոր գործի մը համար Ձեզ հետ այս առաւօտ իսկ տեսակցիլ կը փափաքիմ մինչեւ ժամը 2 ձեզ կ'սպասեմ տանա մէջ։

Ա.

Խմբագիր էֆէնտին երկտողը կարգացածին պէս կը փութայ դուրսիւնը ստորագրող էֆէնտին տունը։

Սպասաւորը դուռը բանալով։

—Նէ՞, օ, քիմի իսաէրսին։

—Էֆէնտիյի կէօրէճէյիմ, իշիմ վար։

—Նե՞ րիշն վար, քի՞մ սին սէն:

—Կազմեա մուհարիրի իմ, էֆէնտի պէնի իսթէմիւ:

—Էֆէնտի տըշարը չըգտը:

—Ճանըմ, էֆէնտի մէքթուպ ետղմը, պէնի իսթէմիւ:

—Կիթ իշնէ, էֆէնտի սէնին կիպի պտամա մէքթուպ ետղմը, պիզ օ ուստալըքլարը հէր կիւն կէօրիւյօրը:

—Նէ ուսթալըղը, ա' կէօզիւմ, իշտէ էֆէնտինին մէքթուպը, ետլան մը սէօլէյէճէյիմ սանա:

—Էֆէնտի պուրտա տէյիլ աղնատը՞ն մը:

Խմբագիրը տեսնելով որ անկարելի է սպասաւորը խօսքով համոզել, մէճիտիյէ մը տալով:

—Ճանըմ պուրտա սանա կէօրէ նէ՞ վար, կիթ սէօլէ էֆէնտիյէ քի պիրինի իսթէմիւյէնիզ, կէլմիւ սիզի կէօրմէք իսթէյօր:

Սպասաւորը մէճիտիյէին սիրուն, վերջապէս խմբագիրը կը ներկայացնէ էֆէնտինին:

—Հրամայեցէք, ի՞նչ գործի համար եկած էք:

—Ձեր վսեմութիւնը կանչեր է զիս, ըսելով նամակը եոյց կուտայ:

—Ես մի կանչած . . . բայց ի՞նչ նամակ է, տեսնեմ . . . այս իմ գիրս չէ սակայն:

—Ձեր գիրը չէ մի՞ . . . կարելի է, մէկ երկու ժամ առաջ տունս ձգեցին:

—Բայց պարոն խմբագիր, կը ցաւիմ որ նամակի թուականին ուշաբուրժիւն չէք բրած եւ մինչեւ հոս գալու ճանճորոյթը յանձն առեր էք, տեսէ՛ք ապրիլին մէկն է:

Խմբագիրը չուարած եւ ամօթահար տունէն դուրս կը նետուի:

Տ Ե Մ Ք Ա Ն Պ .

Գ Ո Ւ Մ Գ Ա Բ Ո Ւ

—Անթառամ հանըմ, վաղը ապրիլ մէկն է սախըն չխաբուխ հա:

—Աչըղք խաղա հէմէն Թագուկ, ես ալ միտքս դըրեր էի որ քեզ խաբեմ:

—Կիտի խըլանիթ, սա նայէ, հօշունտում, հէլլէթ սըրան կուգայ:

—Քա՛ տմա բէք թօհաֆ պիտի ըլլայ, քա՛ մէկը կտնանք տէ խաբենք, եանի վաղը մէկը չխաբեմ նէ բահաթ չեմ ըլլար:

—Քա՛ սուս եղիր, եկուր էրկան Մաննիկը խաբենք:

—Վույ աղջիկ, աղէկ ըսիր, ինչ խըտար զահմէթ է նէ, քովէդ ճամը չալէ:

—Աղէ՛կ ամա սուտ մը կըլտորէ:

—Մեղայ անալ պան է զէյէր:

—Տահա էրէկ Թօրգարուկնաց կէսուրոնը:

—Սանքի կէսըմմէ՞ն ուղած պիտի ըլլան:

—Չէ՛, տուն ալ Գումգարուկի դուրսը ունեցած տունը ծախեմ տէյի խենթ չըլլա՞ր կոր:

—Հապա՛, խելք մը ունի կը թըռցնէ քի ծախէ տէյի:

—Ես կ'ըսեմ օր, երէկ վրան կրօխը տիւզիլուն մարդ մը էկաւ սուսը ալի առաւ. նե՞ իսթէրսինիզ, հարցուցի նէ. Գումգարու տիշարընտա պիր էվ վար ըմը սաթէ-Լըք, օնուն սայիպինի իսթէրիմ, ըսաւ, կ'ըսեմ. հասըլը էս սուտ մը տիւզմիւ կ'ընեմ, տունս, սա՛ քովիդ ճամը չալէ:

—Մաննի՛կ հանըմ . . . Մաննիկ հանըմ . . .

—Ի՞նչ է ան, Թագուկ հանըմ:

—Անթառամ հանըմը քեզի բան մը պիտի ըսէ:

—Քա ճանըմ ըսելիքս սա է քի, էրէկ տուն տալու ջըք չկացի՞ր, վրան կրօխը տիւզիլուն մարդ մը էկաւ, ծեր սուսը չալեց, ճամը սլացի ըսի քի, օրտա տէյիլէր, նէ տէյէճէքսն սէօլէ, կէլիսէ սէօլէյիմ:

—Ո՛վ էր աճապ, խրանթա մա՞րդ մըն էր:

—Ճաշոր մարդ չէր, տունին համար էկեր էր. ծախու առնել կ'ուզէ կոր տէ բսաւ քի էկէր պէնի կէօրմէք իսթէրսէ, եարըն սապահ Սթամալուտա, Սօրմալիթ խանընտա, սաաթ տէօրթաէ պէքլէրիմ, էրէկ գիշեր պիտի ըսէի մոռցայ:

—Ուշ ըլլաւ Անթառամ տուտու, իշալլահ խէր խապար կ'ըլլայ, ամա անունը չըսա՞ւ:

—Նասը՞ չըսաւ, ըսաւ ամա կեցիր նայի՛մ, անունը ի՞նչ էր. . . հաճի Թագուր:

—Շնորհակալ եմ, վաղն առտու կանուխ էլլեմ էրթամ:

Իրաւ ալ, հետեւեալ առտուն Մաննիկ հանըմը ճամբայ ելաւ, առանց մաքէն անցնելու թէ Ապրիլ մէկի խաղին զսէ կ'երթար խեղճ Մաննիկ հանըմ, Ջաալի ֆիւթան շինելու համար քովը ունեցած 100 դրուչն ալ վըրայէն կը ձգէ: Իրիւսնը էրիկը եղելութիւնը խմեալով, փողոցին մէջ մեծ իրարանցում կը հանէ:

Տ Ե Մ Ք Ա Ն Պ .

ԽԱՆՔԻԹԻ ՍԸ ՄԷՋ

—Պապահլար հայր օլտուն, Խորտիկ աղա:

—Վայ, հօ՛ւ կէլտինիզ, պուշուրուն Գէորդ աղա:

—Հօշ պուշուր էֆէնտիմ, չու հիսապ իշին կէլտիմ, մալիւմա՛ սց պաշը տրա:

—Պու կիւն վէրէմէյէճէյիմ, կէլէճէք հաֆթա կէլինտէ պիր չէյ ետրարը:

—Պու կիւն մութլաք վէրմէք իշին սէօզ վէրտին, քարտալ:

—Հա՛, հա՛, պու կիւն ապրիլին պիրի տէ . . . չաքս օլտուն տէյի ալտաթարմ:

—Ապրիլին հիչ դապահաթը եօգ, սէնտէ պու ետլանճըլըք վար իքէն, հէ՛ր վագըթ պիրէր սէպէզ պուլա պիլիւսին:

Ա. ՍԱՐԱՅԱՆ

որ քիչ մնաց այդ մարդիկներէն միոյն օձիքը բռնելով պիտի հարցնէի «պէ՛ տխուր, խենթ էք մի՛, շոշորթ էք մի, չէնէ՛ ապուշ էք, երեքէն ո՞րն էք» սակայն միեւնոյն ժամանակ բարեկամներէս մին գլխացի ելլելով պատճառը հարցուցի:

Բարեկամս պահ մը դարմանալով երեսս նայելէ վերջ, այսօր թաղականի ընտրութիւն կայ ըստ:

Շատ աղէկ, բայց այս վաղվառուքը ի՞նչ պիտի ըլլայ, ամէն տեղ ալ ընտրութիւն կ'ըլլայ, բայց բնաւ այս տեսակ քառուէ մարդիկներ վողոցներուն մէջ չեն ցատկուտեր:

Սիրելի բարեկամս, եթէ դիտնա՛յիր պատճառը, այս մարդիկը գլխարկաւորներուն դէմ սկզբնական ատելութիւն մը ունենալով չեն ուղեր իրենց ընտրած թաղականները գլխարկաւոր տեսնել, եւ հիմայ ասոնք իրենց ֆիզիքական նիւթական, բարոյական, մտաւորական, բովանդակ ուժերով կ'աշխատին գլխարկաւոր թաղական չընտրելու համար. որովհետեւ այս գիւղին մէջ գլխարկաւոր մը կայ որուն միա՛յ յանցանքն է վարժարանը լաւ վիճակի մէջ, թաղային գործերը կանոնաւորուած, հոգաբարձութեան կռիւները վերջացած, եւ մանչ եւ աղջիկ... իրարմէ՛ բաժնուած տեսնել. եւ ահաւասիկ այս մարդիկները կ'աշխատին որ այդ մարդը թաղական չըլլայ, եւ սպառնացեր են մինչեւ իսկ որ, եթէ այդ մարդը թաղական ըլլայ, իրենք անպատճառ պիտի հրաժարին...:

Մի՛ աճապարէք բարեկամ, եթէ չեմ սխալիր կարծեմ երջանկայիշատակ թաղ. խորհրդոյ մէջ գլխարկաւոր թաղական ալ կար:

Այո՛ կար, բայց անիկայ նիստերու ժամանակ գըլխարկը հանելով, եւ լաւ կապելու բարի սովորութիւնը ունենալուն համար՝ անոր այդ յանցանքին աչք գոցուած էր, բայց այդ գլխարկաւորին համար կ'ըսուէի թէ վարժարանը աւելելու համար, մասնաւոր յանձնարարութիւն մը ըրած է մեծ ֆապուրիայի մը, ուր՝ 200 գործաւորներ գիշեր ցերեկ կ'աշխատին հսկայ աւելի մը պատրաստութեան:

Բայց իրա՛ւ կ'ըսէք, այսպիսի աղնիւ, առաքինի, աշխատասէր, անձնուէր, մարդ մը ինչո՞ւ չեն ուզեր որ թաղական ըլլայ, մնաց որ, եւ ոչ մէկ թաղական ն վարժարանը աւելելու սովորութիւնը ունի, այդ հոգը ընդհանրապէս ուրիշ տեղեր «անտեսադարձներուն ձգուած է որ ուզած ժամանակ վարժարանը կ'աւելն կը սրբեն:

Արարուած Բ.

Հա՛ էֆէնտիւմ, չէ՛ էֆէնտիւմ

Սխալ է ճանրմ, էյ ճիշդ է էֆէնտիւմ, 115 քուէ վատիկեր է, եւ բացարձակ առաւելութեամբ թաղական ընտրուեցաւ:

Իրա՛ւ կ'ըսես, կատակը մէկդի,

Կատարեալէս ստոյգ է ըսածս, վարժարանն էի եւ ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ, վարժարանին մէջ մարդներ ալ կային,

Պարապ խօսք,

Սուտ ըսելու պատճառ մը չունիմ, մանաւանդ որ

նախ եւ առաջ ողորմած հոգի թաղ. խորհրդոյ անդամները մարեցան:

Յետո՛յ,

Յետոյ հոգաբարձութիւնը,

Տարօրինակ բան,

Եւ սակայն ըսածներս իրականութիւններ են, բարեկամ, որոնց համար պահ մը տարակուսիլք՝ իսկ, զիս չարաչար կը վիրաւորէ:

Կ'աղաչեմ հոգաբարձուներէն է՛ն առաջ ո՞վ մարեցաւ:

Մօրուսաւոր մը որ օր մը միայն թաղականութիւն ընելու համար, կեանքին մնացեալ բոլոր օրերը դո՛ւ կուտայ եղեր, եւ որ իր երազած սպանիական դղեակներուն վերջուգումը տեսնելով, ան ալ մարեցաւ, այդ մարդը առողջ ապահական կանոններու խիստ նախանձախնդիր մէկը ըլլալով ճրիարար վարժարանին մեծ քանակութեամբ «սպիտ ֆէնիք» կը հայթայթէ՛ եղեր... Եղբօրը հաշտոյն...:

Արարուած Գ,

Որովհետեւ լսածներս տեսածներս, հետաքրքրութեան մէջ զիս մղոններով յառաջ մղած էին, հարց ու փորձ ընելով իմացայ նաեւ թէ, աղջիկ եւ մանչ իրենց վերջին հրաժեշտի ողջնը տուած են... ալ վարժարան չյաճախելու համար, քանի որ բաբելոնա մանկավարժական դրութեան պիտի յաջորդէ բուն մանկավարժական «խեղճ», որ բոլորովին կը հակառակի խառն ի խուռնի «խեղճ» ին:

Եւ որովհետեւ այս դրութիւնը ուղղակի յիշեալ գլխարկաւոր թաղականէն ծագում առած է, ուստի ընտրութենէն 4—5 օր վերջը, թաղին յաւերժա՛յնները պատգամաւորութիւն մը կը զրկեն գլխարկաւոր թաղականին տունը խնդրելու համար որ աղգասիրաբար... հրաժարի:

Մ՛նի. ՀԱՃԻ ԳԱՆԻԿ

Մագրիգիւղ 31 մարտ

Թ Ժ Ի Շ Կ Ը

ԵԼԵՄՏՐԱՎԷՊ

Հատոր Ա.

Մէկ թաղի մէջ կը բնակէին, միեւնոյն վողոցին մէջ, գրեթէ դէմ դիմաց, դեղին մազերով շրջանաւարտ սրտանին եւ սեւ աչքերով դպրոցական աղջիկը:

Հատոր Բ.

Ընտանեկան սերտ տեսակցութեանց առթիւ, սէրը շատ շուտ բոյն դրաւ երկուքին ալ վճիտ սրտերուն մէջ: Տղան հաստատամիտ սիրահար մը եղաւ, եւ աղջիկը անկեղծ սիրուհի մը: Գիշերը՝ լուսնին տա՛լ, կը սիրէին ունկնդրել մէկ մէկու եւ ցերեկը առանձինն՝ ապագայի քա՛նները կը շինէին, միշտ վառ, միշտ արթուն երեւալ կայութեամբ:

Հատոր Գ.

Շուրջ մը, կառք մը կեցաւ Երուանդենց տանը առջեւ. պայռնակ մը զրին կառապանին քով, վայելչապէս հագուած կին մը կառքը մտաւ, որուն կը հետեւէր ծերուկ

մը արտասուած լից աչքերով։ Երուանդ եւս իր ճամբորդի ճանձնին մէջ փաթկուած նստաւ անոնց դէմը, եւ կառքը սլացաւ փողոցի անկիւնէն։ Դիմացի տան վերնայարկէն՝ բաց սլատուհանի մը առջեւ նստած, ջերմապէս կ'արտասուէր հէք Վերժին, խոնաւ թաշկինակը միշտ շարժելով անձանթին։ Որուն ծոցը կը նետուէր իրենը . . . :

Երուանդ բռնի ըլլալու կ'երթար :

Հատոր Դ,

Երկու տարի վերջը, Վերժին չըջանաւարտ ելաւ, եւ տակայն միշտ վերնայարկի նոյն պատուհանէն՝ ուրկէ ողջերթ մաղթած էր լալագին, կը դիտէր հարկոյնը, ուրկէ միայն յոյս կ'սպասէր, կսպասէր թէ երբ պիտի գար ան, նետուելու համար իր բաղկացը մէջ . . . Կուլար ու կուլար իր սեւ բաղկին վրայ :

Հէք աղջիկ :

Հատոր Ե.

Տարիները որչափ շուտ կ'անցնին :

Կիրակի իրկուն մը Վերժիննց տան մէն մի պատուհանէն լոյս մը կը ցոլար։ Հրաւիրեալներու անվերջ ջանալի շարք մը տունը կը լեցնէին։ Հարսնիք կար։ Աստուծոյ մարդը խռպոտ ձայնով՝ սլակի արարողութիւնը կը կատարէր։ Այլ աւաճ, Վերժին միշտ կուլար . . . իր դէմը ունէր օտար սիրտ մը . . . Հայրը տեսնելով իր մէկ հատիկ աղջկան օրէ օր նիհարնալը, բռնիներու խորհուրդով որոշած էր պսակել ժամ առաջ։ Վերժին իր հօրը կամքին հպատակած էր . . . բռնադատեալ . . . :

Պսակը կատարուեցաւ։ Կրակի բեռները ցրուեցան։ Հարսնուկը դեռ կուլար մութին մէջ, վերնայարկին նոյն պատուհանին առջեւ . . . :

Նոյն գիշերը, Պոլսոյ նաւահանգիստը համառոտ Մեծ թաղին հսկայ եռակայմին բաղմաթիւ ճամբորդներուն մէջ կը նշմարուէր Երուանդ.

Հատոր Զ.

Հինգ ամիս վերջը գիշեր մը՝ երբ ձիւնը կը տեղար անընդհատ եւ չոր ցուրտ մը կը սառեցնէր տանիքներէն վար կաթկթող կաթիլները, Վերժինի ամուսինը Բարիդէն հինգ ամիս առաջ վերադարձող տօքթօրի մը տունը կը զարնէր . . . Գիշ վերջը երկու անձեր ձիւնն ու հովը ճեղքելով դարձան փողոցը, երկյարկ տան մը առջեւ կանգ առին, սսոնցմէ մին՝ գրպանի բանալիովը բացաւ դուռը . . . : Տան ընդհանուր լռութիւնը կը խանգարէր պատէն կախուած ժամացոյցի մը թիւք-թաքը որ կ'ընդմիջուէր մանկամարդ հոգեվարքի մը մարած տքտքուններէն։ Տօքթօրը մօտեցաւ . . .

Ու հիւանդը հազիւ լսելու ձայնով մը՝

Ա՛հ . . . Երուանդ ազա . . . տ' . . . է . . .

— Կեանքիդ յետին վայրկեաններուն մէջ քու մօտդ գտնուելու, միսթարութիւն մը թող ըլլայ քեզի Վերժին . . . : Դուլսիք թեւերուս մէջ դիր . . . , սպասէ ինձ, հոն, հոն պիտի գամ միանալ քեզի :

Ու Վերժին իր վերջին շունչը կը փչէ . . .

Երուանդ ցուրտ մարմնոյն վրայ կը հեծկտայ եւ ամուսինը իր կարգին լալէ առաջ անհապառ կը դիտէ այս անակնկալ ողբերգութիւնը :

Սկիւտար

Վ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

ԱԶՄՏՏԵՒՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

340 ոսկին.— Մանկապարտէզի նոր գործիք :

Վա՛խ, ոսկիներս վա՛խ, թռա՛ն . . . թռա՛ն . . .

— Աղմօտէ՛ ի՞նչ կը մըրլտաս, ո՛ւր ես այսչափ առտենէ ի վեր :

— Ա՛խ, թո՛ղ դիւ. սրտիս ցաւէն, բարկութենէս խեղքս գլուխէս թռաւ :

— Ի՞նչ ունիս, ի՞նչ եղար :

— Ի՞նչ պիտի ըլլայ . . . այս շաբթու ճիշդ 340 ոսկի կորուստ մը ունեցայ. ա՛խ մուկը թէրէէս կ'ելլայ կոր :

— Ի՞նչպէս կորսնցուցիր այդ ոսկիները. քօնսօլի՞տ խաղացիր, ինչ ըրիր, Աղմօտէ, հէ՛մ կեցի՛ր քու ստա՛կդ ուրկէ է :

— Պէ՛տ ախպար, ինչ կ'ըսես, մարդ անպատճառ ունեցածէ՛ն կը կորսնցնէ. նստէ որ պատմես :

Մեր գեղէն կնիկ մը իր ունեցած ագարակը 340 ոսկիի կը ծախէ ու դրամները առնելով Պոլիս կուգայ. այդ ոսկիներուն հօտը քթիս հասածին պէս, ուղղակի գացի այդ կնիկ գտայ. երկար բարակ խօսակցութենէ վերջը հարցուցի թէ ինչ պիտի ընէ այդչափ ստակը, այս փորձութեանց աշխարհին մէջ :

— Իրաւ որ, աղւոր հարցում. քու ի՞նչուդ պէտք, ինչ կ'ուզէ կ'ընէ :

— Մի՛, համբերէ քիչ մը, մի՛ ընդհատեր պատմուածութիւնս. կինը ըսաւ որ այդ ստակով տուն մը պիտի գնէ. որուն մէջ իր չորս զաւակներով թէ ինքը պիտի բնակի եւ թէ քիչ մըն ալ վարձք առնելով պիտի սպորուի :

— Է՛հ, այդ պատմութեանդ մէջ ի՞նչ կայ տարօրինակ. եւ ո՛ր պարագան է որ քեզի մնաս կը հասցնէ շատ աղէկ մտածեր է կինը :

— Կեցի՛ր, պէ՛ մարդ. իմ բարկութիւնս ինծի կ'օգտէ. կնիկը իրաւ աղէկ մտածեր է, բայց ատանկ բան մը ընելը իմ գործիս չէր գար. պէտք էր որ այդ ստակը ամբողջապէս իմ ձեռքս համրուէր. հասկցա՞ր, ուստի համոզեցի կինը թէ 340 ոսկիով առնուած տուն մը շատ շատ 2 ոսկի ամսական կրնայ բերել. ատոր ալ մէկ ոսկի կնի վէրկիին ու թամիրին կ'երթայ իրեն կը մնայ մէկ ոսկի, այդչափ ոչինչ գումարով ի՞նչպէս պիտի կրնայ ապրուիլ. եկուր ըսի թ. էֆէնտիին յանձնենք ստակդ, որ քեզի ոսկի գլուխ 60 վարա ֆայիզ կուտայ. այնպէս որ ամսէ ամիս 5 ոսկիէն աւելի ֆայիզ կ'առնես ու կ'ապրուիս :

— Շատ աղէկ, բայց այդ գտած անձդ կարելի՞ բան է որ այդչափ ֆայիզ տայ :

— Կը նայիմ որ շատ միամիտ ես. կը կարծես որ ստակը այդ էֆէնտիին քացա՛ն պիտի մտնար . . . կինը ո՛ւր տեսեր է այդ էֆէնտին : Մարդ մը կը տանիս, իշտէ :

Ա.Լ.Ա.Յ.Ր.Ա.Ն.Կ.Ա.

Երկու բարեկամներ Գ. դիւղի վերջին շոգենաւին հանգիստ հասնելու համար իրենց խանութէն կէս ժամ առաջ ճամբայ ելան դէպ ի կամուրջ :

Եէնի ճամբի կամարին քովի պատին վրայ սեւ չըրջանակով թուղթ մը տեսան փակցուած, որուն առջեւ քանի մը հոգի կեցած կը կարդային : Մահազդ մըն էր այն :

Երկու բարեկամները մեռնողին ո՛վ ըլլալը հասկընալու հետաքրքրութեամբ մօտեցան, եւ ասոնցմէ մին՝ Մարտիկ աղա, ակնոցը քիթը անցնելով սկսաւ կարդալ :

Տէր եւ Տիկին Աբրահամ Թաւուխեան, Տէր եւ Տիկին Գասպար Թաւուխեան, Տէր եւ Տիկին Ամբակում Մանկուֆեան, Տէր եւ Տիկին Իսահակ Խրոսեան, Տէր եւ Տիկին Յարութ Խաւեան, Տէր եւ Տիկին Եղիակիմ Արեան, Տէր եւ Տիկին Դուկաս Մօսեան, Տէր եւ Տիկին Անանիա Միսայելեան, Տէր եւ Տիկին Ռոստիսլա Սոփիկոսեան, այրի տիկին . . .

—Մարտիկ ճան, շուտ լմացուր, շոգենաւը չփակցնենք. էօլէն քիմ տիր, եալընդ օնու սէօյլէ, պանա օ լազըմ տըր :

—Սըրասըլա, տահա վազթիմիդ վա՞ր եա . . . Այրի Տիկին Բէքմէղեան, այրի տիկին Սեւեան, այրի տիկին Պէլաեան, այրի տիկին Գաւուքեան, այրի տիկին Տէմիրօղլուեան, այրի տիկին Պաղեան, այրի տիկին Բէքեան, այրի տիկին . . .

—Բըսա պաղլա, Մարտիկ, շու էօլէնին խմինը օգու տէ կիտէլիմ, վազըթ կէշիօր :

—Սէնտէ, ճանըմ Արթաքի ճան, նէ՛ սապըռսըդ ա-տամսըն, քօ՛յ վէր քի սըրասըլըս օգույայըմ :

—էյ բէք էյի, սէն օգուամատա օլ, պէն պիրազ շուր-տա եօրկուսըդ ալայըմ, ա՛յ . . . (կ'երթայ մօտը քարի մը վրայ կը նստի) :

(Մարտիկ աղա կը շարունակէ ընթերցումը) այրի տիկին Ալպէնիեան, այրի տիկին Ալմապէնիեան, այրի տիկին Բիւսիւլեան, այրի տիկին Թաշաթլատանեան, այրի տիկին Նէվադիլեան, այրի տիկին Հաւկիթեան, այրի տիկին Պաշեքեան, այրի տիկին . . .

—Մօ տահա այրիլէրին սօնու կէլմէտի մը, ռահ-մէթլինին պու նէ՞ քաստար սինսիլէսի վար ըմըշ :

—Սինսիլէսին տօսթլարընը չիմտի ալաֆրանկատա եազարլար :

—էօյլէ՛ մի . . . պունունտա ալաֆրանկատը վար ըմըշ . . . աճայի՛ոյ, եալընըդ էօլէնին խմինի պէյան իթ-սէլէր օլմա՞ղ մը . . . նէ՛ իսէ, օգուամատա պազ :

(Մարտիկ շարունակելով ընթերցումը) այրի տիկին Պառտայեան, այրի տիկին Ելիպայրաքեան :

—Վա՛յ . . . պու զօղլու շէյ . . . պէն կիտիօրըմ, Մարտիկ, վաբօրը գաշըրաճաք վազթըմ եօգ :

—Պիրազ տահա սապը էթ քուզում Արթաքի ճան, պիթմէսինէ պիր շէյ գալմատը . . . Նէրէսինէ կէլմիշ ի-տիք . . . հա՞.—Ելիպայրաքեան, այրի տիկին Հաւեան, այրի տիկին . . . տիկին Տինկօղեան, որք եւ այրի Մանուկ

Խանեան, որբեւայրի Գասպար Պողչաճեան, որբեւայրի Արամ Մարամեան :

—Ադամ Եւատան պաշլամալընը տմա, պօշլուգ էթմիշ . . . Մարտիկ էօլէն քիմ իմիշ, սէն օնու սէօյլէ պանա . . . :

—Օնունտա սըրասը կէլէճէք, Արթաքի ճան, պիր աղ սապըլը օլ :

—Ոյ օղլու պիր սահաթ տըր շէմսիյէ պաշլմտա եաղմուրն ալթնտա պէքլէյօրըմ, տահա պունըն սա-պըլը օլը վա՞ր մը, վաբօր պիդէ պէքլէմէզ, գաշըրըրըզ, հալմատա նօտոս քի քայըքլա կիտէլիմ, չօճուքար ֆէս-ֆէսէ էտէրլէր :

—էյ պէնի լաֆա թութմա քի չափուճաք պիթի-րէյիմ, նէրէսինէ կէլմիշ իտիք . . . հա՞ . . . Մարամեան, որբեւայրի Գալուստ էֆէեան . . .

—Այազլարընը էօբէյիմ, վաղ կէ՛շ, քուսուրընը տա սապահ օգուրըզ, ալ շու գուրչուն գալէմի, պիր նշան քօ օնուն օրասընա, եարն պիր աղ էրքէն տալընըրըզ՝ օթուրուպ ուղուն միւտտէթ օգուրուզ, օլմա՞ղ մը :

—Անլատըզ քի սէն ռահաթ պրազմայաճագսըն պէ-նի, վէր գալէմի . . . (զրիշը առնելով նշան մը կը դնէ թողուցած տեղը եւ ճամբայ կ'ելլեն) :

Շոգենաւը կը սուլէ, ասոնք դեռ կամուրջին գը-լուին են :

—Գօ՛շ, Արթին, պիրազ ատըմընը խոշորճա ալ, վա-բօրըն չիմասընր քալտըրըյօրլար :

—Սո՛ւս, ազգըմը աշտըրմա . . . սէն քէնտինէ պազ-սօ . . . լու . . . նալէ՛թ օլսուն . . . վա՛յ . . . պիթտիմ :

—Հա՛, եալըլում Արթաքի ճան, պիրազ տահա, պէն բարասընը հազըրլամընըմ . . . սէն հէմլին վաբօրա տօղ-րու գօշմանա պազ, պիլէթլէրի պէն ալըրմա . . . :

Երկու բարեկամները զիրար քաշելով քաշքշելով հաղիւ հաղ կրցան ինքզինքնին շոգենաւը նետել, բայց սաստիկ աճապարեւնուն Մարտիկ աղայի ձեռքի չան-թան՝ որուն մէջ մրգեղէն լեցուցած էր տղոցը համար՝ ինկաւ ծովը :

Չմոռնանք ըսել Արթաքի աղային ալ ֆէսը գլխէն հօղը առաւ տարաւ :

Գաղամըզ պու օլսուն ըսաւ Մարտիկ՝ փիլիսոփայօ-րէն, եւ շնչաստառ նետուեցան նատարանին վրայ արիւն քրտինքի մէջ թաթլուած :

Աւելորդ է նկարագրել Արթաքի աղայի բարկու-թիւնը իր բարեկամին նկատմամբ որ տեւեց մինչեւ գիւ-ղին իրենց ամեն օր յաճախած զինետունը :

Հետեւեալ օր երկու բարեկամները նոյն տեղէն անցնիլ կը պարտաւորին հակառակ Արթաքի աղայի կա-մաց :

—Արթաքի ճան, պարէմ շունը պիթիլիլիմտէ էօյլէ կիտէլիմ :

—Արթաքի աղան որ առջի օրուան կերածը հետեւ-եալ օրը մոռցող մարդ մըն էր, ըսաւ . . .

—Նէ՞ օգույաճաքսըն ,

—Իշտէ տիւն աքչամքի մահազղը :

—Ձարը Գաբուսընն աչքմասընա պիր չերեք
գալարաք գուսուր տա գալսա, պէնի զօռլամա տուր
տէյի, չիւնքի պու կիւն փօստամ վար:

Օգու պագալըմ:

—Նչան գօտուղուըդ եէրտէն օգույաճայըդ, տէ-
յի՞ մի:

—Եօգ խտէրսէն եէնիտէն պաշլա տա, պէնի եէնի
տօղան կիւնէլէ գարչու կիւնահա սօգ:

—Հէլպէթ... որբեւայրի Արմայիս Պէյիկեան...
որբեւայրի Անգրանիկ Ֆինճանճեան, որբեւայրի Ագամ
Մօրուքեան...

—Պէլքիմտէ էօլիւլի գալտըրաճաքլար, կէօմէճէք-
լէր տէ, սէն տահա պուսու օգույուպ պիթիւմէյէ-
ճէքսին:

(Մարտիկ ընթերցումը շարունակելով) որբեւայրի
Համբիկ Մամիկեան եւ զաւակունք, որբեւայրի Տատուր
Ծատուրեան եւ զաւակունք եւ թոռունք...

—Ե՛յ... վազ կէշտի՛ք, շիմտի խըրսըմտան չաթ-
լայաճաղըմ, պրա՛գ եագամը պէ ատամ, պրա՛գ իշիմ
վար:

—Ծօ՛ խըյանէթ պու գատար պէքլէտին պիրազ
տահա խաթըրմ իչուն տուր, պիրիքտէ կիտէլիմ:

—Պիր սանիյէ պիլէ տուրամամ:

—Հէյ ալլահ էյիք վէրսին հէմէն, նէ՞ սապըսըդ
ատամա չաթսըք... տուր պիրազ... չօք չէ՛յ, էօլիւ-
նին էթրաֆը թարաֆընը, սինսիլէսինի օգուամատան,
պալթա սաբտան էօլիւնին խամինի օգուամալըըմը պիլիմ
Արթաքի ճանաքի, պիրազ իշինտէն կէրի գալմասըն
տէյի...

—Ծօ պուսըն պիրազը վա՛ր մը, իքի կիւն տըր օ-
գույօրըն տահա սօնունը ալամատըն, նէ՛ բէգալէթ
պու, նէ՞ պիլիմ ալաֆրանիա տըր պու...

—Սէնին աղնայաճագ իշին տէյիլ պու... տուր,
սապըսըդ ատամ, տիյնէ... իշտէ էօլէն... Ոստիբիոս
աղա Թափուքեան, հայր Մարկոս աղա Թափուքեանի,
քեռայր Բարթիկ աղա Մանտալեանի, կեսրայր տիլին
Նունուֆար խալէմեանի, որ հանդեաւ ի տէր ի հասակի
խննտունեւփեց ամաց յետ 25 աւուր եւ 4 ժամու եւ 20
երկվայրկենի հիւանդութեան, ի սուգ եւ ի թախիժ հա-
մակելով իւր կինը, զաւկները, հարսերը, թոռները, թոռ-
նորդիները, աղգականները, բարեկամները եւ բարեկա-
մաց բարեկամները եւ բոլոր գրացիները: Հանգուցելոյն
յուզարկաւորութեան տիտուր հանդէսը պիտի կատարուի
վաղը՝ եւրօպական ժամը 8ը 15 վայրկեան եւ 25 երկ-
վայրկեան անցած ի Ս. Գ. Եկեղեցւոյ թաղիս, ուր ար-
գէն փոխադրուած է վաղամեռիկ հանգուցելոյն մարմինը
ուստի պիտի փոխադրուի քառածի մեռելակառքով մը
տեղւոյն «Էֆֆէ» գերեզմանատունը եւ հոն պիտի ամ-
փոփուի իւր նախնեաց դամբարանին մօտ երեքուկէս
մէթր խորութեամբ յատկապէս փորուած փոսի մը մէջ:

—Պիթաի՞ մի...

—Տուր պիր շէյ տահա վար...

Մահազը չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս իւր
այն նկատել:

—Պու նէ՞ տէմէք աիր:

—Ետնիյա քիմէրէքի խուսուսի տալէթ օլունմատը
խոէ, պու իլանը տալէթ տէյի գապուլ խուսալ՝ պույուր-
սունլար էօլիւյէ:

Պու տա մը ալաֆրանիա... տիւլիւնէ՞ մի տա-
վէթ խոյօրլար, տալէթ օլմայանլար կիւնէնիպ կիթմէդ-
լէ՞ր մի:

—Հէլպէթ...

—Պիթաի՞ մի:

—Պիթաի...

—Փառք քեզ Աստուած, ... կէլ խմտի պէնիմ ա-
լաֆրանիամ իլքին էօլիւնին խամինի վէ մահլէզլինի եա-
գարըմ...

—Է՛յ...

—Սօնկրա հա՞նկը ժամտա՝ սաաթ քաչտա՞ կարգընը
կատարել էտէճէքլէրինի վէ հանկը մէգարլըգտա տէֆն
խտէճէքլէրինի պէյան խտէրիմ:

—Է՛յ...

—Էյիսի սէն. իշտէ պու գատար,

—Պու գատար մը... հա՛, հա՛, հա՛...

—Նէ՞ օլաճաք եա. պէօյլէ Ագամ Եւստան մը
պաշլամալը:

—Արթաքի ճան, տէմէք սէն ալաֆրանիայա հիչ
աշնա տէյիլ իմիլին, այըդ տըր, պաշգատընա սէօյլէմէ,
սօնրա իւսթիւնէ կիւլէրլէր:

—Սաքըն պէն օնլարըն իւսթիւնէ կիւլմէ՞յիմ...

Գ. Փ.

ԹԱՂԱԿԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Ծիծաղաշարժ զաւեշտ 3 արարուած

Պոստայ այն բազմամարդ գիւղերէն մին կը գըտ-
նուինք, ուր՝ ինչպէս ամէն բան, նոյնպէս եւ թաղային
գործերը բարեկրօնական գրութեամբ կը կառավարուին,
այս գրութիւնը ծագում առած է նախ վարժարանէն որ՝
մանչ եւ աղջիկ խառն նստեցնելու «Խէֆէ» 1000ի գէմ 3
ձայնով ընդունուած, եւ ողորմած հողի Թաղ. Խորհր-
դոյ կողմէ վաւերացուած էր:

Այն կիրակին մեծ ոգեւորութիւն մը կը տիրէր գիւ-
ղին փողօցները, սրճարանները, պիրահանները,
քաղինօնները, ու այն ամէն տեղերը ուր թաղին
մեծ եւ պզտիկ աղաները կ'երեւին, եւ ամէն տեղ կը
տեսնուէին խոշոր խոշոր թաշկինակներով մարդիկ ներս-
րոնք հոս հոն կը ցատկահարէին լատիկ թօփերու պէս,
ձեռքերնին թուղթի ծրարներ բռնած, եւ երբեմն եր-
բեմն խոշոր ու սպիտակ թաշկինակով ին կոշիկներուն
փոշիները խնամօք վար տալէ վերջ դէմքերուն հոսած
քրտինքին կաթիլները կը սրբէին, շարունակելով միշտ ի-
րենց յաւիտենական վաղվատութիւն, տարօրինակ բան, եւ
այն աստիճան թաղուած ըլլալ կը թուէին իրենց մօտա-
մանց մէջ որ, պարսպ տակաւներու պէս անցորդներուն
վրայ ալ կ'իյնային, ու անոնց ներդրութիւնը խնդրելէ
վերջ նորէն կը շարունակէին քառասոմբակ արշուել:

Հետաքրքրութիւնս այն աստիճան չատնալ սկսած էր

աս է թ. էֆէնտին կ'ըսես. թուղթ մը կը դրես, վրան քանի մը գունաւոր բուլ կը փակցնես, մէկ երկու հատ ալ այնուղ պոչնուղ ստորագրութիւն, երկու հատ մէօ-հիւր զարկածիդ պէս, կուտաս թուղթը ձեռքը. կ'առնես ոսկիները. լմացաւ դնաց:

—Էյ աֆէրիմ... Աղմուտ. այսչափ ճարպիկ ըլլալդ չէի գիտեր, հիմայ հասկցայ ընելիքդ... բայց, դուն հիշ խղճմասնք ըսուած բանը չունի՞ս:

—Ատամ սէնտէ, հիմակուան բխցային վրայ այդ քու բաժնի մասինքդ ո՛չ ծախող կայ ո՛չ ալ առնող. չ'երկարեմ, այս քան յաջողցնելու համար ամէն միջոց գործադրեցի, վերջապէս կինը համազուեցաւ, ամէն բան պատրաստեցի, եւ որոշեալ օր մը դաջի վերջնապէս գործը լմացնելու: Մէյ մըն ալ ան օրը չ'իմանամ որ կինը իր մէկ աղգակտնին առաջնորդութեամբը ամբողջ ոսկիները եւրոպական պանքա մը յանձնեց է, մինչեւ որ յարմար տուն մը գտնէ ծախու առնելու համար, ալ տունը գլխուս վրայ մի դարձաւ, գլուխս տունին վրայ մի դարձաւ, ես ալ չ'յատեմ ոսկիներս թռան, թռան... քանի մը օրէ ինքզինքիս տէրը չեմ, վախ 310 ոսկիներս... վախ...:

—Էյ Աղմուտ, դուն ստակը ինչ պիտի ընես որ այդչափ ցաւ կ'իմանաս:

—Ստակը ի՞նչ պիտի ընեմ մի հայ շաշըն հայ, տէրպապաները եպիսկոպոսները պիտէ ատ ոսկիները ձեռք անցնելու աշխատեցան եւ չ'յաջողցան... ինծի պէս...:

—Բայց Աղմուտ, ես տարբեր լուրեր կ'սպասէի քեզմէ այսօր, դուն եկեր քու տէրադ կը պատմես:

—Հա՛, աղէկ միտքս եկաւ. կարելու բան մը պիտի հարցնէի քեզի. գիտե՞ս դուն ն. մը ունէիր որ դպրոցէ դպրոց մտաւ ու ելաւ, այդ մարդը միակտնի՞ է թէ հաւկուր...:

—Ատ ի՞նչ հարցում է. մարդը ոչ միակտնի է ոչ ալ հաւկուր, չէնք չնորհք մարդ է:

—Էյ անանկ է նէ մեղք իր յաջողութեանը, խեղճը մտած ելած դպրոցներուն մէջ կամ բան մը չէ տեսեր, կամ տեսնալ չէ ուզեր... հիմայ քիչ մըն ալ իմ աստածներս պատմեմ տէ մտիկ ըրէ:

ՄՏԻՐ * * * ի դպրոցը կամ մանկապարտէզը: Հոն բարոյախօսին մէկը դարավերջի բարոյականի նոր դաստանդութիւն մը սկսեր է... մանկապարտիզականութիւնը... (օ՛ք ինչ ալ անհատնում բառ) որպէս զի այդ մանկապարտիզականութիւններն ալ այսուհետեւ այդ մէթոտով բարոյական դասեր տան պիտի կենան: Եւ որ ըովհետեւ մանկապարտէզներուն մէջ, մինչեւ ցարդ գործածուած ֆրէզուլեան գործիքներուն վրայ քննադատութիւններ եղան. որոշեր է բոլորովին վերջնել այդ գործիքները, եւ ատոնց տեղ նոր գործիք մը հնարեր է, ասոր գործածութիւնը մասնաւորաբար սովորեցնելով սարտիզականութիւններէն մէկուն: Այս մանկապարտիզականութիւնն ալ իր բնական ուշիմութեամբը այն աստիճան յաջողակութեամբ սկսեր է վարժուիլ այդ

գործիքին, որ ուրիշ մանկապարտէզներու մէջ ալ անոր գործածութիւնը ընդհանրացնել որոշուեր է. այնպէս որ հընարիչը ի վարժատրութիւն... անոր ամաթոշակին վերայ յաւելում մը պիտի առաջարկէ եղեր: Ժամկոչ աղբարն ալ ամաթական յաւելումը լսելով, ինքն ալ իր կարգին փորձեր ըրեր է եւ սակայն անյաջողութեան մատնուելով, ժամկոչութիւնն ալ ձեռքէն առնուեր է:

—Էյ Աղմուտ, կեցի՛ր, կտոր մը շունչ ա՛ռ. ես ատ պատմածներէդ բան մը չ'հասկցայ. հանելուկ է ի՞նչ է:

Քիչ մը բացատրէ գոնէ:

—Էյ ալ ժամանակ չունիմ. արդէն ուշ մնացի. քանի մը օր համբերէ. ես նորէն կուգամ երկար բարակ կը բացատրեմ քեզի եղելութիւնը...:

Այս միջոցին սենեակիս դռանը տրուած ամուր հաւուածներ ընդոտ արթնցուցին զիս քունէս: Սպասուորս դուրսէն կը պոռար:

—Սգա՛, ժամ երկուսնէ տահա կը պառկէ՛ս...:

Մ. Տ.

ԶԱՐԾ-ՊԱՅԱՍԽԱՆ

Հ.—Բէրայի Թաղական Խորհուրդը ի՞նչ կը մտածէ:

Պ.—Շիշլիի գերեզմանատան գործը իր ափին մէջ առնել:

Հ.—Շիշլիի գերեզմանատան Յանձնաժողովը ինչ կը մտածէ:

Պ.—Բէրայի Թաղային գործը իր ափին մէջ առնել:

Հ.—Պատրիարքարանը ի՞նչ կ'ըսէ:

Պ.—Մէկ մէկու գործի աչք տնկելու չէ կ'ըսէ:

* *

Հ.—Սկիւտարի Ս. Խաչ եւ Ս. Կարապետ Թաղերու Թաղ. Խորհուրդները ի՞նչ կը մտածեն:

Պ.—Երկու Թաղի դպրոցներուն աղքատիկ աշակերտներուն անխոր Զատիկի աւթիւ հաղուստ շինելու համար ձեռք ձեռքի տալ:

Հ.—Իւսկիւտարցիք ի՞նչ կը մտածեն:

Պ.—Սո՛ր Գուզկունճուք-Իճատէի միացեալ Թաղերու վարժարանաց աղքատիկ աշակերտները ի՞նչ յանցանք ունին որ այդ միութենէն դուրս կը ձգուին:

* *

Հ.—Գում-Գարուի դրսի Թաղ. Խորհուրդը ի՞նչ կը մտածէ:

Պ.—Քարոզիչին վարայ հասցնելու համար դպրոցը բոլորովին գոցել:

Հ.—Քարոզիչը ի՞նչ կը մտածէ:

Պ.—Գում-Գարուի դուրսը պաշտօն վարել, Մադրի-գիւղ բնակիլ, իր անձը վարդարել, ուտել խմել եւ քէյֆը նայիլ...:

* *

Հ.—Մազրիգիւղի մանչ-աղջիկներն կուսակցութիւնը ի՞նչ կը մտածէ:

Պ.—Մաֆահաբո-Էն-Մաֆ ընտրուած նոր Թաղ. Խորհուր-

դոյ ընտրութիւնը ոչնչացնել:

Հ.—Նոր Թաղ. Խորհուրդը ի՞նչ կը մտածէ:

Պ.—Ժողովուրդին փափաքանայ համաձայն դպրոցին մանչերն ու աղջիկները տարբեր սրահներու մէջ նստեցնել:

* * *

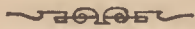
Հ.—Գաղտնիքի Թաղ. Խորհուրդը ի՞նչ կը մտածէ:

Պ.—Արամեան վարժարանի շրջանաւարտները մէկ մէկ պաշտօնի խանութի մէջ տեղաւորել:

Հ.—Շրջանաւարտները ի՞նչ կը մտածեն:

Պ.—Ընկերութեամբ սլախալի խանութ մը բռնալ, ընդ տնօրինութեամբ տնօրէնութեան:

ԴԱՐՁՆԱԼ ԵՍ

ՏԵՍԱԾ ԷՒ, ԲԱՅՑ ԶԷՒ ՅԵՍԱԾ

Տեսած էի ակնոց գործածողներ՝ տեսնելու համար, բայց չէի տեսած ակնոց դնողներ՝ աչքերնին կուրցնելու համար:

—Տեսած էի յիմարանոցի մէջ չղթայուածներ, բայց չէի տեսած մարդիկ՝ որոնք չղթայիկներով մէջքերնին չղթայէին. «օր մըն ալ չելլան քթերնին չղթայեն»:

—Տեսած էի ֆէսով եկեղեցիին մէջ կեցողներ, բայց չէի տեսած գլխարկով դասը կեցողներ:

—Տեսած էի բուտրա քսուած աղջիկներ, բայց չէի տեսած բուտրայով չփշփուած միւսիւններ:

—Տեսած էի խարամանցի իւղաթաթախ նպարափաճառներ, բայց չէի տեսած յոտից ցլուլս իւղերու մէջ թաթխուած ճէնթըմէններ:

—Տեսած էի ձեռքերնին շմեկու համար ձեռնամուշտակ գործածող աղնուռիներ, բայց չէի տեսած մուշտակեայ նեղ ու երկայն կտոր մը վիզերնէն վար կախող . . . ու հիներ:

—Տեսած էի կրտսերներու կրաշաղախ բեռնակիրներ՝ երեսնուն կիրը մաքրած, բայց չէի տեսած սալոնական մաքրատէր մատմաղէիներ՝ այլազան կիրերու ցոլացում մը երեսնին քսած:

—Տեսած էի աղքատներուն վիզէն կախուած տոպրակներ բայց չէի տեսած պերճափայլ տիկիներու մէջքէն կամ թեւէն կախուած պարկիկներ:

99 մարտ 27

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ ԵԱԿՈԲԵԱՆ

Զ Ի Կ. Զ Ա. Կ

Ի՞նչ է հիւանդութիւնը:

—Բժշկաց փորձաքարը:

==

Օրիորդները ո՞ր հիւանդութենէն կը տառապին հիմայ:

—Ֆիւէլը քը քրօմէիքէն:

==

Ի՞նչ է դրամը:

—Ապրուստի շողին:

==

Խլաժուղութեան մենաշնորհը որո՞նց անցաւ վերջապէս:

—Լուսարարներուն:

==

Ի՞նչ է երազը:

—Հաղար Կաթիլ ունեցող միւսօրի մը հետ ա՛մուսնանալու բաղձը:

==

Հարսնացու աղջիկները, ո՞ր պէտք է հարցնել:

—Ղաթթիոյ պղպաղի:

==

Ի՞նչ է դագաղը:

—Անդրաշխարհային աստիճանը:

==

Ի՞նչ է կինը:

—Հարուստին սալօնի դարդը միջակին՝ ֆաշիէ քաշօնը, եւ աղքատին՝ աջ թեւը:

==

Որ բժշկին կը վստահիս աւելի:

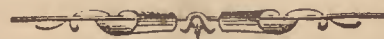
—Մեր քէօլէի Կեօլէ Յակոբին:

==

Բէրայի երիտասարդները ո՞ր կէտէ կը ճանչցուն ընդհանրապէս:

—Իրենց քովի Գամէլէն:

Վ. Փ.

ԱՄՈՒՍՆԱՆԱԼՈՒ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ

ԱՂՋԻՆՆԵՐՈՒՆ ԱԶԲԸ ԼՈՒՅՍ

Մեծ պահքի հարսնիքին ամթիւ Ծաւէի մէջ մեզ նկատմամբ գրուածները կարդացինք: Հիմայ մենք ալ կը փափաքինք այդ լուրը տուող լրագրերի մատին հարկ եղած տեղեկութիւնները հաղորդել, որպէս զի ինքն ալ իր կարգին կարենայ իր փնտռած աղջիկը գտնել եւ Զատկական հարսնիք մը կատարել:

Կը միտադուի ուրեմն, 500 ոսկիով աղջիկ մը՝ տիրէք մըն ալ տուն հետը:

Ահա մանչուն ունեցած առաւելութիւնները՝ կարմիր ֆէս, կարմիր սուռճաթ, կարմիր քուսովթ, իքվիներ խալէմ խալէմ, աչուքներ պատէմ պատէմ, դէմքը պօղաչաի պէս կլոր՝ կարմրուկները վրան, հրապարակի ամէնէն բանուկ փողոցին մէջ (ըհը՝ ըհը՝) երկու մաղաղաւ Խըյախ առուտուր, առուտուր մը որ ժամակաւ բաղնիքի դուռները կ'ըլլար . . . կանանց ձեռքով . . . Կարմիր մատին վրայ վայելչապէս կը կրէ աղաման դաղարդ մատանի մը զոր բարեւ տուած ժամանակ բարեկամին ցուցնելու արհեստին մէջ ամենաբարձր տաղանդ մը կը խառնէ: Մաղաղային մէջ Կոյի պէս կեցած է, այնքան փայլ ունի որ կարող է ամբողջ սենեակ մը լուսաւորել: Կը խոստանայ ամէն օր քիւլ-պատուով նայիլ իր կինը եւ ի մէջ այլոց, սրճարան քաղինօ սիկառ թատրոն չգիտեր, առտուն գործին, իրիկուան տուն:

Աղջիկներուն աչքը լոյս :

Ո՞վ արդեօք պիտի յաջողի ամուսնանալ այս հազուա-
գիւտ երիտասարդին հետ :

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Քա-
ցախեան Ա. էֆէնտիի :

ԱՄՈՒՔ

«ԾԱՂԻԿ»Ի ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ԲԵՐԱ 1 Ապրիլ. — Թաղ. Խորհրդարանին մէջ գործի
տէր մարդու մը՝ ապրիլ մէկի խաղը խաղցուեցաւ :

Ստորագրութեանց վաւերացումը յառաջ բերաւ մեծ
խրաբանցութիւն :

Թաղ. Խորհուրդի տնօրէնները շուարած իրարու երես
կը նային :

ԵՆՆԻԳԱՐՈՒ, 2 Ապրիլ. — Հոս միջոցարի խնդիր
կայ, միջոցարութեան թեկնածու մը քուէ ժողովելու վը-
րայ է : տալիք հաշիւներ . . . ունենալուն համար տնտե-
սալի է յաջողութիւնը : Մընթարթադականի բընախա-
պաշտօնավարութեան միանգամ ընդ միշտ վերջ տրուած է :

ՆՈՅՆ 2 Ապրիլ. — Գանձանակի մասնախումբի ան-
դամները մէկի՛ մէկի կ'իջը դրին : վարպետութեամբ
ձեռք անցուեցան հաւաքուած դրամները : միայն անմատը
մատ ունի մէջը :

ԳԱՏԼԳԻԻՂ, 2 Ապրիլ. — Հոս տոբթորները շատ-
ցան, հիւանդներուն թիւը երթալով կը նուազի.
տոբթորները մեծ մոմտուքի մէջ են :

ԳՈՒՄԳԱՐՈՒ, 2 Ապրիլ. — Թաղ. Խորհուրդ. եւ աղ-
քատախնամ շիրքան տախալին համաձայնութեան մը
գալ թէ, ըստ սովորութեան, Զատիկ տոթիւ, մասնաւոր
տոմսակներով թաղեցիներէն նպաստ հաւաքելու իրա-
ւունքը որո՞ւնն է :

Ա Ջ Գ Ս Յ Ի Ն

— 333333 —

— Նպաստից Ծանձնաժողովը անցեալ երեք-
շաբթի օր դումարուեցաւ Աղդ. Պատրիարքարանի
մէջ : Ծանձնաժողովը նախ զբաղեցաւ նախկին Միա-
ցեալ ընկերութեան վերաբերեալ կարգ մը խնդիր-
ներու կարգադրութեամբը եւ յետոյ գաւառներէ
հասած գրութիւնները նկատողութեան առնելով,
որոշեց Զատիկեան տօներու աւթիւ 600 ոսկիի մօտ
նպաստի գումար մը յղել Վանայ, Բալուի եւ Սը-
վադի կարօտեալներուն :

— Կրօն. ժողովը իր շաբաթական նիստը գու-
մարեց Ս. Պատրիարք. Հօր նախադահլութեամբ
եւ ի մէջ այլոց նկատողութեան առաւ Խառն Ժո-
ղովի նախորդ նիստին մէջ Խորհրդակցութեան ա-
ռարկայ եղած յարաբերական խնդիրը՝ որու մա-
սին երէկուան Խառն Ժողովի մէջ եւտերկար խոր-
հրդակցութիւններ կատարուեցան :

— Ֆիլիպէի այցելու հովիւ Տ. Բարթուղիմէոս
Յ. Վ. Պաղճեան չորերեքշաբթի իրիկուան կառա-
խումբով ուղեւորեցաւ իր պաշտօնատեղին. տեղ-
ւոյն եկեղեցական եւ թաղային գործերը կարգա-
դրելու համար :

— Վանայ այցելու հովիւ Տ. Ներսէս եպիս-
կոպոս Ասլանեան յառաջիկայ երկուշաբթի օր ճամ-
բայ կ'ելլէ իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար :

— Խարբերդէն կը գրեն թէ տեղւոյն միսիո-
նարները հաւանութիւն յայտնած են որ իրենց
հաստատութեան մէջ գտնուած որբերը ամէն կի-
րակի եկեղեցի զրկուին եւ հայ եկեղեցական մը
շաբաթը մէկ անգամ որբանոց երթայ՝ կրօնի դա-
սախօսութիւն ընելու հայ աղօց :

— Կայսերական Իրատէ մը կ'արտօնէ Երու-
սաղէմի Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբա-
զանը՝ գործածել Գերմանիոյ Կայսեր կողմէ իրեն
նուիրուած Ա. աստիճանի Բրուսիական Թագ պա-
տուանշանը. նոյնպէս կայս. Իրատէ մը կ'արտօնէ
Երուսաղէմի միաբանութեան Երմտական Տեսուչ
Տ. Ղեւոնդ Վ. Մագսուտեանը՝ գործածել նոյն
պատուանշանի Բ. աստիճանը որ նուիրուած է ի-
րեն՝ Գերմանիոյ Կայսեր Ս. Յակոբեանց վանքը
այցելելուն առթիւ :

— Մարրիզիւղի նորընտիր Թաղ. Խորհուրդի
հաստատութեան պատրիարքական կոնդակը զըր-
կուեցաւ տեղւոյն պատուակալ քարոզիչ Ալըգեան
Ամեն. Տ. Խորէն Սրբազանի :

— Վանէն հասած արժանահաւատ տեղեկու-
թիւններէ կ'իմացուի թէ Հռովմէականութեան յա-
րող ազգայինները մեծ մասամբ զղջման գրով մը
վերադարձած են իրենց մայրենի եկեղեցին, եւ ա-
նոնց Օսմանիէ թէզքէրէներուն փոփոխման գոր-
ծողութիւնը քիչ ատենէն կը լրանայ :

Վանէն հասած տեղեկութիւնները կը յաւե-
լուն թէ գաւառափոխութեան մասին եղած հրա-
տարակութիւնները չափազանցուած են եւ թէ Վա-
նայ ժողովուրդը հայրենի որբութեանց պահպա-
նութեանը միշտ նախանձախնդիր կը մնայ :

ՆՈՒԷՐ ՄԸ

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԲԱԺԱՆՈՒԴՆԵՐՈՒՆ

— 333333 —

«Ծաղիկ»ի տնօրէնութիւնը հիւնգարթի առա-
ւօտ կանուխէն «Ծաղիկ»ի փունջեր պատրաստե-
ցուաւ 24 ժամուան մէջ աշխարհիս չորս կողմը
իր ունեցած քաժանորդներուն ձեռքը հասցնելու
մտադրութեամբ :

ԱՊՐԻԼ ՄԷԿՆ Է

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բոշորովի թաղամասում եւ կրկնապես
նորոգած

Յանձնարարուած Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումն.

Խորհուրդէն եւ վաւերացած Կ. Պոլսոյ
Առեւտրական Սենեկէն

Ի Ն. Տ Ի Ի Զ Է Ն Ճ Ե Ա Ն Է

630 մեծագործ երկաներէ բաղկացած սոյն ընտիր գործը կը պարունակէ վաճառականութեան վերաբերեալ ամէն կարեւոր գիտելիքները եւ օրէնքները. վիճաբանութեան տալիքի փոխանակարի, չէքի եւ տոմսակի իրական օրինակներ, տոմարակալութիւնը, կրկնատոմարը ընդարձակօրէն բացատրուած. գլխաւոր ազգաց դրամները, կշիռները, չափերը, դամպիօի գրները, դրոշմատուրքերը, եւայլն, եւայլն: Պիտանի եւ օգտակար դպրոցներու, առեւտրական ասպարէզին պատրաստութեանը, եւնոյն խիզ դործի մարդոց համար: Գին կազմեալ օրինակին 23 դրուշ:

Է Ք Ի Թ Ա Պ Լ

[ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՅ]

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԷՆ ՀԶՕՐ

Կենաց Ապահովագրական Ընկ.

ԵՐԱՇԽԱՐՀՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԴՐՈՒԹՅՆ Է

1 Միլիառ 227 միլիոն ճրանգ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՅԻՉ Կ. ՊՕԼՍՈՅ

ԴԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

ԳՐԱՏՈՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Զագմագերլար, Վալիսէ խան

Բազիրք Անգղ. Հայ. Վ. Յ. Յակոբեան, գին քառ-
դոնէ 54, ընտիր լաթիկով. 30, ընտիր թղթով 108 : Գա-
ւառական կարօտ դպրոցաց զեղչ 30% :

Բազիրք Հայ-Գաղղ. Ե. Տէմիրճիպաշեան, գրքին
ետեւը յատուկ անուանց բազիրքերով. գին քառադոնէ 15,
լաթակազմ 17½ : Կարօտ դպրոցաց 30% զեղչ:

Պէտք ունեցողներն ուղղակի գրատուն զիմեւ պարտին:

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԲԵՐ

Բաց ի հայ եւ հայատառ Տաճկերէն բազմաթիւ վէ-
պերէ, դրատան մէջ կը գտնուին Հիւլիոյի, Զօլայի, եւ
այլ բազմաթիւ երեւելի հեղինակաց գրքերը, հանդէսներ,
ամէն տեսակ դասագրքեր, մանկավարժական պատկերա-
գարգ գրքեր: Ուսուցիչք, ուսուցչուհիք, դրասէք կը
հրաւիրուին այցել եւ օգտուիլ առիթին:

Թէ վաճառելի եւ թէ վարձու գրոց պայմանք մատ-
չելի են ամէն քսակի:

Դրատունը բաց է ամէն օր, եւ պատրաստ ամէն
տեսակ յանձնարարութիւն կատարելու, եթէ փոխարժէքը
կանխիկ է :

[Հաստատեալ յամին 1852]

ՏՐԲ. Ս. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԺ

Թ/ւ 396, Մեծ - Փողոց Բերա

(Եանիի Գարեջրատան վրայի յարկը - Յիշդ Զընուզ-
ճեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենա-
առատիկ ցուած աղաներն մէկ անգամէն կը լեցուին,
ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայ-
մանաւ :

Նորահար եղանակաւ, նաւրը, ճաշակաւոր եւ զի-
մացիւն արհեստական աղաներ կը պատրաստեն, յար
եւ նման լնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տա-
րիքի, ծամիդութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն ե-
րաշխաւորեալ:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին,
ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ ամենակատարե-
լագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամ-
նահանուկ իւն :

Յ. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր),
ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս զիշեր) հիւանդ
կ'ընդունին Բերայի գործատեղին :

Ա. Զ. Դ

Այս անդամ կը վաճառուին
մեծ ու փոքր քանակութեամբ
Ազգ. Հիւանդանոցի լեպէտ-
կան մարտառ դերձաններն
հարկէ Մեսրոպովիչի գրա-
սեւեակն օր է Կ. Պոլիս Սուլ-
թան Համամ Իշխրի-Օղլու
խան թիւ 10:

Այս առթիւ կը խնդրուի
Արդոյ հասարակութենէն օր

փութան փորձել այս դերձաններն: Փորձառու եւ մաս-
նագէտ անձինք հաստատած են առաւելութիւնը հրա-
պարակի վրայ դառնուած առաջնակարգ դերձաններէն:

Փորձեցէք եւ անմիջապէս պիտի տեսնէք առաւե-
լութիւնը:

Եւ միանգամայն օգնած պիտի լլլաք Ս. Փրկչի
Ազգ. Հիւանդանոցի հարկւրաւոր խեղճ եւ անկար պա-
տըսպարելոյ:

Բաժանորդագրութիւն [Կանխիկ]

Պոլիս եւ Գաւառներ Տրկն. 50, Վեցմա 25, Եռմա 15 դշ.
Օտար երկիրներ » 12, » 6, » 3 ֆր
Դրամի անդ բոսթայի բուլ ալ կ'ընդունուի Գաւառներէն:
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ է:

ԾԱՂԻԿԻ Խմբագրութեան եւ Վարչութեան վերա-
բերեալ ամէն գրութիւնք պէտք է ուղղուին Առ

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՏԷՕԲՄԷՃԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆ ԾԱՂԻԿ ԽԱՐԱԹԵՐԹԻ

Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Արտօնատէր Ա. ՍԱԲԱՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ

Զիւմպիլիլի խան միջնայարկ Թիւ 18